

gen i høj Grad blive frugtbringende for dem. Men i øvrigt glæder jeg mig over dette lille Forslag, idet jeg er overbevist om, at det, skønt det kun er faa Penge, der her foreslaas, dog vil vise sig at være af virkelig økonomisk Betydning for Husmandsklassen. Jeg glæder mig over den velvillige Modtagelse, som Forslaget i det hele taget har faaet, og jeg tror, at vi skyldte den højtærede Landbrugsminister Tak, fordi han har skaffet det nødvendige Materiale til Veje for, at et saadant Forslag kunde forelægges, og som jeg haaber ogsaa maa blive vedtaget til Gavn for Husmandsklassen i Almindelighed.

Anders Jensen: Paa det nuværende Tidspunkt at drøfte Enkelthederne i det foreliggende Lovforslag vilde være ufornuftigt, thi Forhandlingerne ere jo trukne i Langdrag og have været delte i flere Stykker. Der er imidlertid fremkommet et Par Udtalelser, som jeg gerne vilde have Lejlighed til at modsige. Der er falden en Ytring om, at Højskolen væsentlig er en Gaardmandsskole, en Skole for Gaardmændenes Børn; den faldt for Resten fra en meget velvillig Taler, men det er en Vildfarelse, for Resten en gammel Vildfarelse. Hvis det var rigtigt, at Højskolen var en saadan Klaseskole, vilde den ikke have faaet den Betydning, som den har haft for Oplysningens Fremme, og endnu mindre for Sammenholdet mellem Landbrugernes forskellige Grupper, den vilde ikke have faaet nær den sociale Betydning, som den aabenbart har haft som en Fortsættelse af Landboernes fælles Børneskole. Det er en Vildfarelse, der er gammel og vistnok stammer fra den nationalliberale Tid, da man stemplede Skolen derude paa Landet som en Bondehøjskole, og det er endnu mindre rigtigt i de senere Aaringer. Fra først af har der maaske været en Kende Sandhed i denne Angivelse, fordi det var Gaardmandsklassen, der var foran og har de første Højskoler frem; men det er slet ikke Tilfældet nu, heldigvis maa vi sige. Jeg staar med nogle Tal i Haanden, og det var for at fremføre dem, at jeg tog Ordet. De ere overladte mig af Højskoleforstander Dr. Nørregaard paa Testrup og gælde hans Højskole for en længere Aarrække. Der er ingen Grund til at tro, at Forholdene paa Testrup ere bedre end paa andre Højskoler, at Smaafolk snarere komme der, det kunde snarere være det omvendte, thi i det almindelige Omdømme har Testrup Højskole altid haft nogen Skyld for at være en fornem

Skole i god Betydning. Dr. Nørregaard oplyser, at naar vi holde os til Landboernes Børn alene og udelade Haandværkeres, Embedsmænds og Bestillingmænds Børn, har der i Tiaaret fra 1885—94 paa Testrup Højskole været i alt 593 Gaardmandsbørn og 253 Husmands- eller Arbejderbørn. Smaafolks Børn udgøre et Antal af 30 pCt. af samtlige Landboeres Børn, og gaa vi til enkelte Halvaar, viser det sig, at i Sommerskolen 1893 var der 42 pCt. fra Smaakaarsfolks Hjem, Husmands- og Arbejderbørn, og det grænser lige op til Halvdelen; i Sommerskolen 1894 var der 68 Gaardmandsbørn og 36 Husmands- eller Arbejderbørn, det bliver 34 pCt. Nu i det sidste Sommerhalvaar 1901 var der 68 Gaardmandsbørn og 37 Husmands- og Arbejderbørn, det bliver 35 pCt.; og Karleskolen i indeværende Vinter paa Testrup er besøgt af 61 Gaardmands- og 31 Husmands- og Arbejderbørn. Det bliver atter omkring 34—35 pCt., og det er overvejende dem, der have en Understøttelse fra Staten til Højskolebesøget, hvad der jo er fuldstændig i sin Orden. Jeg glæder mig ved det betydelig forøgede Tilskud, der nu stilles i Udsigt, det vil støtte Smaafolks Børn til at komme paa Højskolen og derved støtte Højskolens Arbejde i social Forstand i Retning af at udjævne Modsætninger og af at holde sammen paa, hvad der kan og bør holdes sammen paa. Det var de Oplysninger, jeg vilde give for at kunne belyse, at det ikke er rigtigt at kalde Højskolen en særlig Gaardmandsskole.

Ravn: Jeg tror, at de to Forslag, som den ærede Minister har forelagt, saavel dette som det foregaaende, i og for sig vilde være meget heldige, og jeg tror, at vi skulle være meget glade for dem. Der er imidlertid et enkelt Punkt, som jeg gerne vilde omtale. Naar Ministeren har udfundet de Summer, som efter Forslaget kunne komme Højskoleeleverne til gode, saa har han altsaa efter Forslaget at fordele dem mellem Amterne. Hidtil har det imidlertid vist sig, at denne Fordeling af Summerne ikke har været fuldt tilfredsstillende. Der har været Amter, som have kunnet give Understøttelser paa 120 Kr. ned til 80 og 60 som det laveste, og der har været andre, der have givet fra 100 til 60 og 40 Kr. Men hvad der ikke er fremkommet bestemt, det er dette, at der foruden de Elever, som faa den laveste Understøttelse, af og til have været en hel Del Elever, om hvilke man maatte sige, at dem vilde man have givet Understøttelse,